ליקוטי הלכות — הלכות הושענא רבה

מַה שֶּׁלּוֹקְחִין עַרְבֵי נַחַל בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, כִּי אָז הוּא גְּמַר הַחֲתִימָה, הַיְנוּ שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַהַתְחָלָה וְעַתָּה הוּא הַגְּמָר, וּמַה שֶּׁיֵּשׁ בָּרֹאשׁ יֵשׁ בַּסּוֹף, וְכַמְבֹאָר בַּזֹּהַר שֶׁבְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה הוּא בְּחִינַת וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת וְכוּ' בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁיִּרְוֶתָא בְּהַאי יוֹמָא מִתְעָרֵי וּמְסַיְּמֵי וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁבְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה חוֹזֵר וּמִתְעוֹרֵר הַהַתְחָלָה, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁהִתְחִיל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה חוֹזֵר וְנִתְעוֹרֵר עַתָּה בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה וְנִסְתַּיֵּם. וְהִנֵּה עַל-פִּי הַמַּאֲמָר "תִּקְעוּ" (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ה). וְשָׁם מְבֹאָר כָּל עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְסֻכּוֹת וְכוּ', וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִתְגַּלֶּה הָאֱמוּנָה בְּחִינַת אַף אֱמוּנָתְךָ בְּקָהַל קְדוֹשִׁים וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, וְהִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הוּא עַל-יְדֵי שֶׁנִּתְגַּלִּין הָעֵצוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מַיִם עֲמֻקִּים, בְּחִינַת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה', (כַּמְבֹאָר שָׁם) וְזֶה שֶׁמַּתְחִילִין לוֹמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה זֶה הַמִּזְמוֹר מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ, כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל וְזֶה בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם שֶׁנַּעֲשָׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרֵישָׁא חַשּׁוּכָא וַהֲדַר נְהוֹרָא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הָעֵצוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה, (כַּמְבֹאָר שָׁם). וְהִנֵּה כָּל זֶה נַעֲשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא הַהַתְחָלָה. וְעַתָּה בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁהוּא הַסּוֹף וְאָז הוּא גְּמַר הַחֲתִימָה אָנוּ חוֹזְרִים וּמְעוֹרְרִין הַהַתְחָלָה, דְּהַיְנוּ הִתְגַּלּוּת הָעֵצוֹת שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה וְזֶה בְּחִינַת עַרְבֵי נַחַל, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֵצוֹת, בְּחִינַת כְּלָיוֹת יוֹעֲצוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת נָצַח הוֹד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עַרְבֵי נַחַל כַּיָּדוּעַ. וְעַרְבֵי נַחַל הֵם אֲפִיקֵי מַיִם, בְּחִינַת מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ, (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם). וְעַל-כֵּן הֵם נִקְרָאִים הוֹשַׁעְנוֹת עַל שֵׁם שֶׁצּוֹעֲקִים עֲלֵיהֶם הוֹשַׁעְנָא, כִּי בְּוַדַּאי כֵּן רָאוּי לִצְעֹק עֲלֵיהֶם הוֹשַׁעְנָא, (כִּי הוֹשַׁעְנָא מוֹרֶה עַל צַעֲקַת הַלֵּב) שֶׁזֶּה בְּחִינַת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה', מִבְּחִינַת צַעֲקַת הַלֵּב מֵעֲמָקָא דְּלִבָּא, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלִּין הָעֵצוֹת, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. כִּי הוֹשַׁעְנָא מוֹרֶה עַל צַעֲקַת הַלֵּב כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא חַס וְשָׁלוֹם, בְּצָרָה גְּדוֹלָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר שׁוּם דִּבְרֵי בַּקָּשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים וְרָצוּיִים, רַק שֶׁצּוֹעֵק מֵעֹמֶק הַלֵּב הוֹשַׁעְנָא, וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים הָעַרְבֵי נַחַל שֶׁהֵם בְּחִינַת עֵצוֹת הוֹשַׁעְנָא, כִּי הָעֵצוֹת הֵם בְּחִינַת צַעֲקַת הַלֵּב, בְּחִינַת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ, (כַּמְבֹאָר שָׁם). וְזֶה בְּחִינַת וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם, הַיְנוּ שֶׁחוֹזְרִין וְחוֹפְרִין וּמְגַלִּים הַמַּיִם הַנַּ"ל, הַיְנוּ הָעֵצוֹת שֶׁנִּקְרָאִין מַיִם בְּחִינַת מַיִם עֲמֻקִּים כַּנַּ"ל וְיִצְחָק הַיְקָא הוּא חוֹפֵר אֶת הַמַּיִם שֶׁהֵם הָעֵצוֹת, כִּי הִתְגַּלּוּת הָעֵצוֹת הֵם מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ בְּחִינַת מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּחַד יִצְחָק שֶׁמִּשָּׁם נִתְגַּלִּין הָעֵצוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲפִירַת הַבְּאֵרוֹת מַיִם כַּנַּ"ל, וְעַל-יְדֵי הִתְגַּלּוּת הָעֵצוֹת נִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל וְזֶה צְרִיכִין עַתָּה בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, כִּי אָז נִגְמָר הַחוֹתָם בְּחִינַת חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם וְהַחוֹתָם הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּיָּדוּעַ. וְעַל-כֵּן לוֹקְחִין עַרְבֵי נַחַל וְצוֹעֲקִין עֲלֵיהֶם הוֹשַׁעְנָא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הָעֵצוֹת כַּנַּ"ל, וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה וְעַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה נִגְמָר הַחוֹתָם דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ"ל. בָּרוּךְ הַשֵּׁם לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

שַׁיָּךְ לְעֵיל:

וְכֵן מְבֹאָר בַּכְּתָבִים שֶׁהָעֵצוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת נָצַח הוֹד, נִקְרָאִים יְשׁוּעוֹת וְזֶה שֶׁמִּתְפַּלְּלִין, וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה, כִּי עִקַּר הַיְשׁוּעָה עַל-יְדֵי הָעֵצָה טוֹבָה בְּחִינַת וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ (וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר), וְעַל-כֵּן צוֹעֲקִין בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה הוֹשַׁעְנָא כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי אָז עִקַּר תִּקּוּן הַמִּשְׁכַּת הָעֵצָה שֶׁהֵם בְּחִינַת עַרְבֵי נַחַל שֶׁעוֹסְקִים בָּהֶם אָז וְכַנַּ"ל:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל "חֲדִי רַבִּי שִׁמְעוֹן", עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כְּלוֹ בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן הָרִאשׁוֹן (בְּסִימָן סא):

וְהַכְּלָל, כִּי עַל-יְדֵי פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים אֵין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא הַמִּשְׁפָּט לָאוֹר, דְּהַיְנוּ לִזְכּוֹת לְקַבֵּל וּלְהוֹצִיא מִשְׁפְּטֵי הַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת מִכָּל הַלְּמוּדִים שֶׁלּוֹמֵד בַּתּוֹרָה, כִּי נִדּוֹן בְּמוֹתָרוֹת וְכוּ' בְּחִינַת הַנֶּאֱמַר בְּדוֹאֵג שֶׁהָיָה נֶעְצָר לִפְנֵי ה' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם וְאָז אֵין לוֹ עֵצָה שְׁלֵמָה לְעוֹלָם וְתָמִיד הוּא מְסֻפָּק וְכוּ'. אַךְ יֵשׁ מַיִם שֶׁהֵם מְטַהֲרִים מֵאֵלּוּ הַטִּנּוֹפֶת בְּחִינַת וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכָּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְכוּ'. וְאָז זוֹכֶה לְעֵצָה שְׁלֵמָה בְּחִינַת וְלֹא יִטָּמְאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד. 'מַמְלָכוֹת' לְשׁוֹן עֵצָה, כְּמוֹ, מַלְכִּי יִשְׁפַּר עֲלָךְ, שֶׁזּוֹכֶה לְעֵצָה שְׁלֵמָה וְאֵלּוּ הַמַּיִם נַעֲשִׂין עַל-יְדֵי

מַחֲלֹקֶת בְּחִינַת מֵי מְרִיבָה וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁחוֹלְקִין עָלָיו וּמַקְשִׁין עָלָיו קְשָׁיוֹת, עַל-יְדֵי זֶה עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה וְכוּ', וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין הַמַּיִם טְהוֹרִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִטְהָרִין מִן הַמּוֹתָרוֹת וְזוֹכִין לְעֵצָה שְׁלֵמָה. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְתָּקִין כָּל הַצְּמָחִים וְכָל הַדְּגָנִים, כִּי עַל-יְדֵי זֶה יְכוֹלִים לְקַבֵּל מַחֲכְמָה עִלָּאָה וְכוּ' וְכוּ' בְּחִינַת אֶבֶן שְׁתִיָּה שֶׁשָּׁם נִכְלְלוּ כָּל אַבְנֵי יַעֲקֹב וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁנּוֹסְעִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַצַּדִּיקִים וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי כְּלָלִיּוּת נְפָשׁוֹת וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שִׂמְחָה בְּחִינַת אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח, בְּחִינַת חֲדִי רַבִּי שִׁמְעוֹן, (עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב):

וְזֶה בְּחִינַת הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁאָז מִתְפַּלְּלִין עַל הַמַּיִם, וְאִיתָא בַּזֹּהַר בְּהַהוּא יוֹמָא וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וְכוּ', כִּי הָאָבוֹת עָסְקוּ בַּחֲפִירוֹת בְּאֵרוֹת שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַנַּ"ל שֶׁרָצוּ לַחְפֹּר וּלְהַשִּׂיג וְלִמְצֹא בְּחִינַת מַיִם טְהוֹרִים הַנַּ"ל וְלִטָּהֵר מִן הַטִּנֹּפֶת וְהַמּוֹתָרוֹת שֶׁעוֹלֶה וּמְבַלְבֵּל אֶת הַמֹּחַ עַל-יְדֵי פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּגַם בָּאֱמוּנָה כַּיָּדוּעַ, וְעִקַּר הַפְּגָם שֶׁלּוֹ הָיָה בִּבְחִינַת אֱמוּנַת חֲכָמִים שֶׁהוּא תּוֹרָה בְּעַל פֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לֹא תָסוּר וְכוּ' יָמִין וּשְׂמֹאל, דְּהַיְנוּ שֶׁאָסוּר לָסוּר מִפְּשַׁט דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים לְיָמִין וּשְׂמֹאל, כִּי אָדָם וְחַוָּה בַּתְּחִלָּה הוֹסִיפוּ עַל הַצִּוּוּי, וְאָמְרָה, וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי זֶה דְּחָפָהּ עַד שֶׁנָּגְעָה בּוֹ וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁבַּתְּחִלָּה רָצָה לְהַחְמִיר וּלְהוֹסִיף עַל הַצִּוּוּי שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁסָּר לְיָמִין וְאַחַר כָּךְ עַל-יְדֵי זֶה דְּחָפָהּ וְכוּ' עַד שֶׁסָּרָה לְגַמְרֵי לִשְׂמֹאל וְעָבְרָה עַל מִצְוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַמִּצְוָה שֶׁצִּוָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְאָדָם וְחַוָּה זֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְהַפֵּרוּשׁ שֶׁל הַמִּצְוָה מַה שֶּׁהָיוּ צְרִיכִין לְהָבִין וּלְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּרָאוּי בֶּאֱמֶת זֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה וְהֵם עַל-יְדֵי עֲצַת הַנָּחָשׁ הִטָּעָה אוֹתָם מִן הַפֵּרוּשׁ הָאֱמֶת שֶׁל דִּבְרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה עַד שֶׁסָּרוּ לְיָמִין וּלְשְׂמֹאל וְכַנַּ"ל. נִמְצָא, שֶׁפָּגְמוּ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁהָעִקָּר הוּא בְּחִינַת לֹא תָסוּר לִבְלִי לָסוּר לְיָמִין וּלְשְׂמֹאל, (כַּמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל). וְעַל-יְדֵי זֶה נִפְגְּמָה עֲצָתָם בְּחִינַת הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן עֵצוֹת, בְּחִינַת עֵצוֹת נִבְעָרוֹת. וְאַבְרָהָם וּשְׂאָר הָאָבוֹת שֶׁעָסְקוּ בְּתִקּוּן פְּגָם זֶה, עַל-כֵּן עָסְקוּ בַּחֲפִירוֹת בְּאֵרוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַנַּ"ל בְּחִינַת מַיִם טְהוֹרִים מֵי מְרִיבָה הַנַּ"ל. כִּי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְכָל הָאָבוֹת הָיוּ עֲלֵיהֶם מְרִיבוֹת וּמַחֲלוֹקוֹת גְּדוֹלוֹת מִפַּרְעֹה וַאֲבִימֶלֶךְ וְכַיּוֹצֵא, וְכָל זֶה הָיָה מֵחֲמַת פְּגַם חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, מֵחֲמַת אֱמוּנַת חֲכָמִים כַּנַּ"ל, עַל-כֵּן הָיוּ עוֹסְקִים בְּזֶה הַתִּקּוּן וְעָשׂוּ תְּשׁוּבָה וְחָפְרוּ בְּאֵרוֹת בְּחִינַת מַיִם טְהוֹרִים הַנַּ"ל, בְּחִינַת מֵי מְרִיבָה הַנַּ"ל. וְעַל-כֵּן הָיוּ מְרִיבוֹת גְּדוֹלוֹת עַל הַבְּאֵרוֹת בִּימֵי אַבְרָהָם וְיִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְהוֹכִיחַ אַבְרָהָם אֶת אֲבִימֶלֶךְ עַל אוֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר גָּזְלוּ וְכוּ', וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְכָל הַבְּאֵרוֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו סְתָמוּם פְּלִשְׁתִּים, כִּי הַבְּאֵרוֹת הֵם בְּחִינַת מֵי מְרִיבָה הַנַּ"ל שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם מַחֲלוֹקוֹת גְּדוֹלוֹת בְּכָל פַּעַם, כִּי בְּכָל פַּעַם שֶׁחוֹלְקִין וּמְרִיבִין עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְהוּא מִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה וּמְתַקֵּן פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ', וַאֲזַי הוּא מַשִּׂיג וּמוֹצֵא בְּחִינַת מַיִם טְהוֹרִים, מֵי מְרִיבָה הַנַּ"ל, אֲזַי אַחַר כָּךְ הֵם חוֹלְקִין וּמְרִיבִין עָלָיו עוֹד פַּעַם אַחַר פַּעַם, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְתַּקֵּן הַפְּגָם הַנַּ"ל וְהוּא צָרִיךְ בְּכָל פַּעַם לַעֲסֹק בְּתִקּוּן זֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲפִירוֹת בְּאֵרוֹת מַיִם חַיִּים פַּעַם אַחַר פַּעַם, וְכַמּוּבָן בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם, שֶׁבְּכָל פַּעַם כְּפִי הַמַּחֲלֹקֶת כֵּן זוֹכֶה לִבְחִינַת מַיִם הַנַּ"ל, וְעַל-כֵּן בְּכָל פַּעַם שֶׁחָפְרוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק בְּאֵר הָיָה עֲלֵיהֶם מַחֲלֹקֶת יוֹתֵר, כִּי כָּל מַה שֶּׁעָסְקוּ בְּתִקּוּן זֶה וְרָצוּ לַחְפֹּר וּלְגַלּוֹת בְּאֵר מַיִם חַיִּים לְהִטָּהֵר מִן הַטִּנֹּפֶת הַנַּ"ל, וּלְגַלּוֹת דַּעַת וְשֵׂכֶל הָעוֹלָם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת אֵיךְ לַעֲבֹד לְהַשִּׂיג אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ כֵן נִתְגַּבְּרוּ הַמִּתְנַגְּדִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהֵם הַפְּלִשְׁתִּים אַנְשֵׁי אֲבִימֶלֶךְ וְרָצוּ לְקַלְקֵל וְלִסְתֹּם תִּקּוּן מִזֶּה לְהַעֲלִים מִן הָעוֹלָם הַדֶּרֶךְ הַדַּעַת, שֶׁרָצוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק לְגַלּוֹת בָּעוֹלָם אֵיךְ לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ כֵן בְּכָל פַּעַם שֶׁהֵם הִתְגַּבְּרוּ עָלָיו וְנֶחְלְקוּ עַל הַבְּאֵרוֹת בִּמְרִיבוֹת וּמַחֲלֹקֶת כֵּן נִתְעוֹרְרוּ הָאָבוֹת בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְעָסְקוּ בְּתִקּוּן יוֹתֵר פַּעַם אַחַר פַּעַם, הַכֹּל כִּדֵי לְגַלּוֹת בְּחִינַת מַיִם טְהוֹרִים בְּחִינַת מֵי מְרִיבָה הַנַּ"ל, לְטַהֵר מִן הַמּוֹתָרוֹת הַנַּ"ל, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְעֵצָה שְׁלֵמָה כַּנַּ"ל, כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְתַּקֵּן פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים בִּשְׁלֵמוּת שֶׁהוּא חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, אֲזַי יֵשׁ מַחֲלוֹקוֹת וּמְרִיבוֹת בְּכָל פַּעַם שֶׁרוֹצִין לְגַלּוֹת הַמַּיִם הַנַּ"ל שֶׁהוּא תִּקּוּן פְּגַם הַנַּ"ל: